Rekurze

doc. Mgr. Jiří Dvorský, Ph.D.

Katedra informatiky
Fakulta elektrotechniky a informatiky
VŠB – TU Ostrava

Prezentace ke dni 12. února 2020

Osnova přednášky

Rekurze

- Co si představit pod pojmem rekurze?
- Faktoriál
- Fibonacciho posloupnost

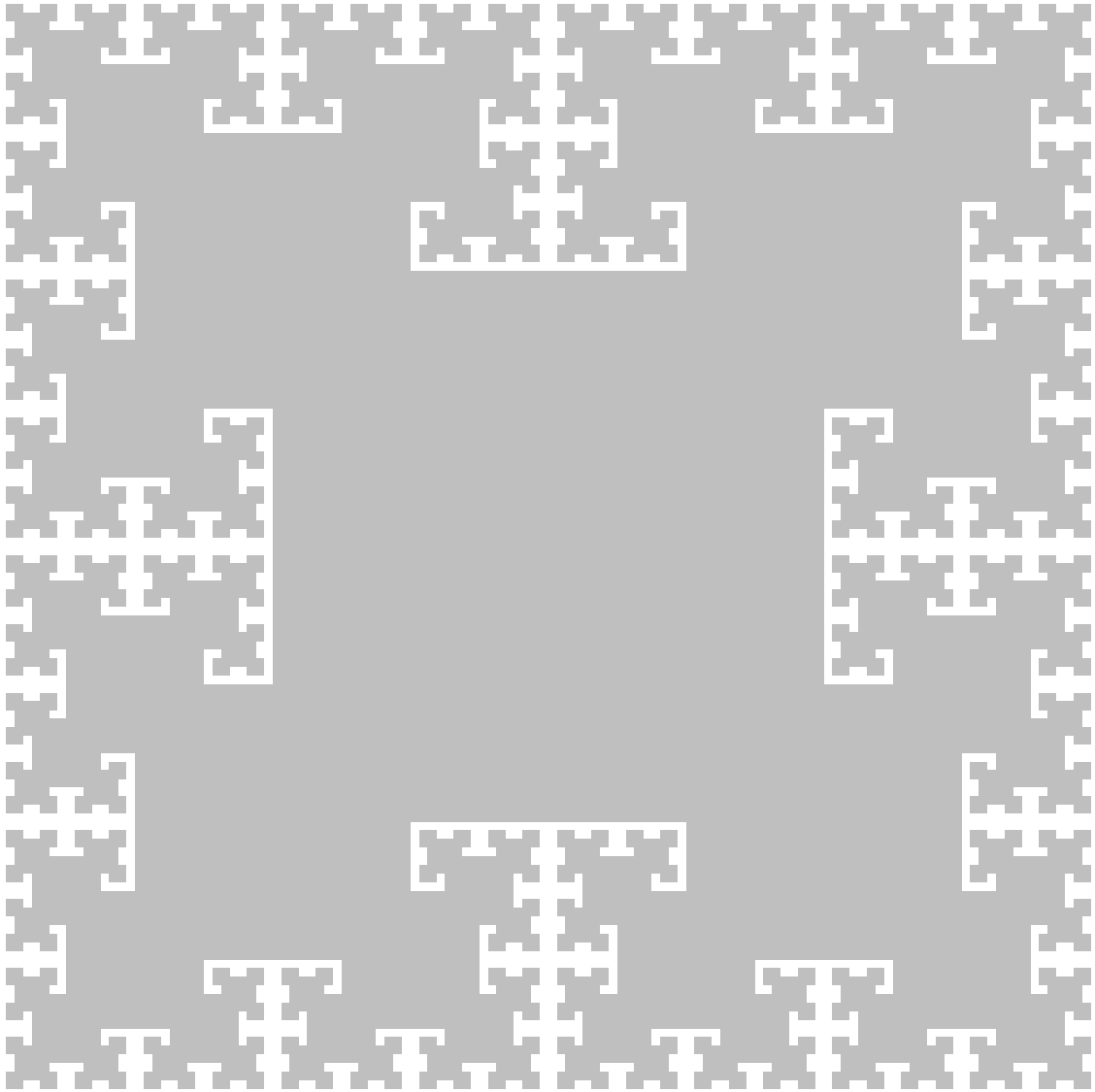
Rekurze

Co si představit pod pojmem rekurze?

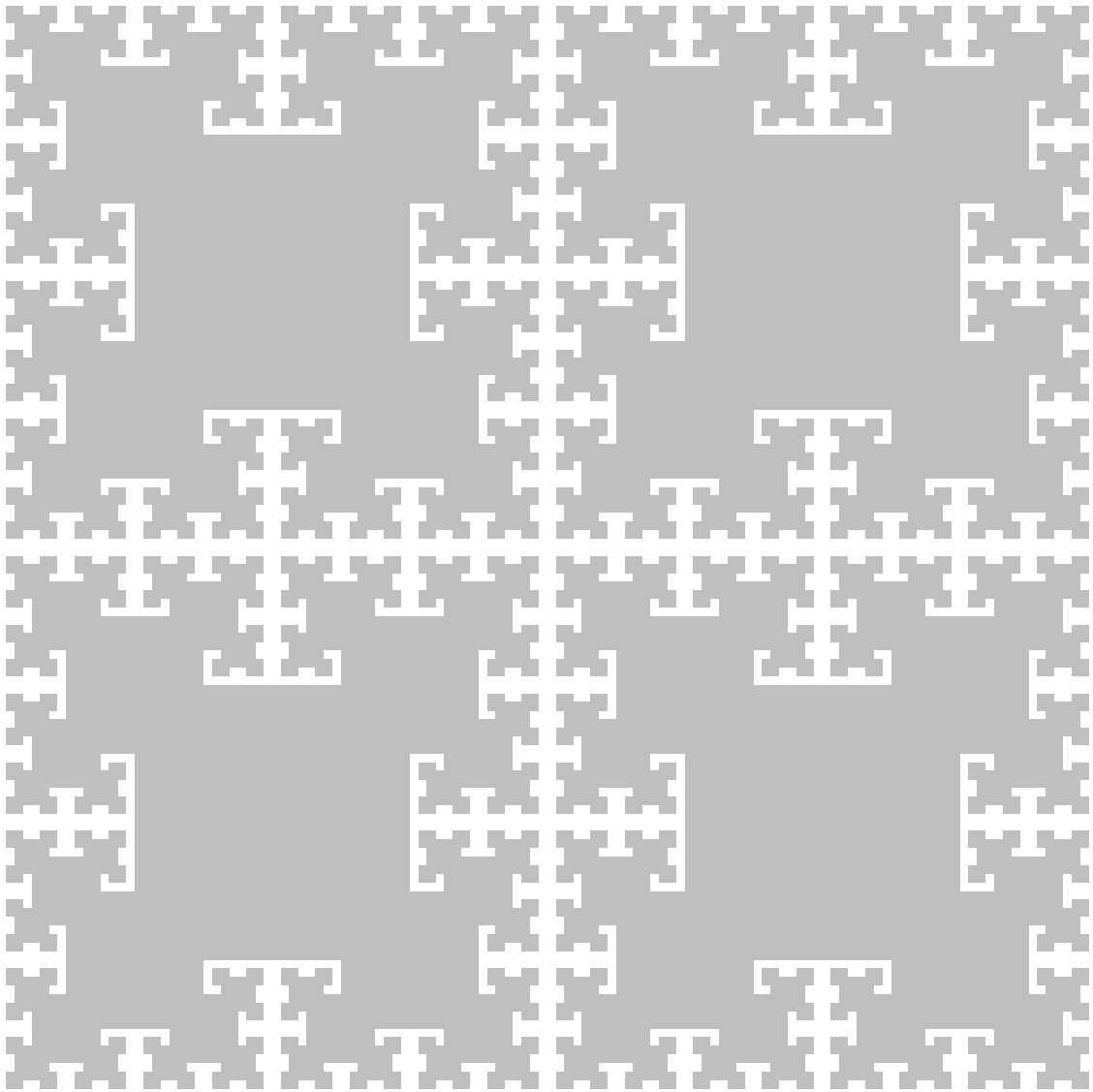
1. „seber všechny hračky!“,
2. soběpodobnost, fraktály,
3. z hlediska algoritmů, je to algoritmus, který v určitém okamžiku výpočtu volá sám sebe,
4. rozklad na menší podproblémy, princip **rozděl a panuj**, (divide et impera),
5. dělení končí u atomického problému – řešení je známo například z definice,
6. rekurze je jistým způsobem ekvivalentní iteraci (cyklu).

Ukázka rekurze graficky

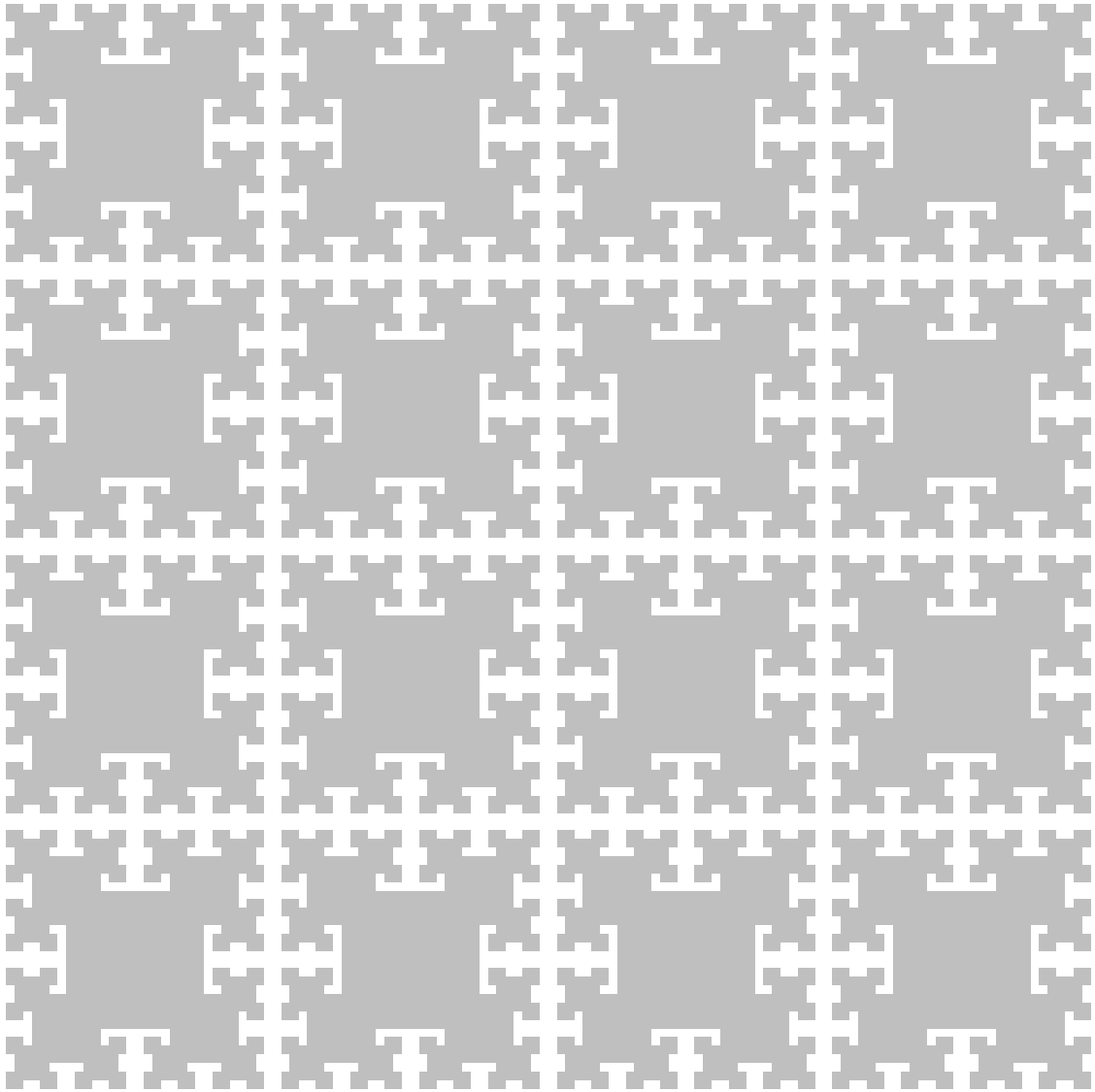
Ukázka rekurze graficky

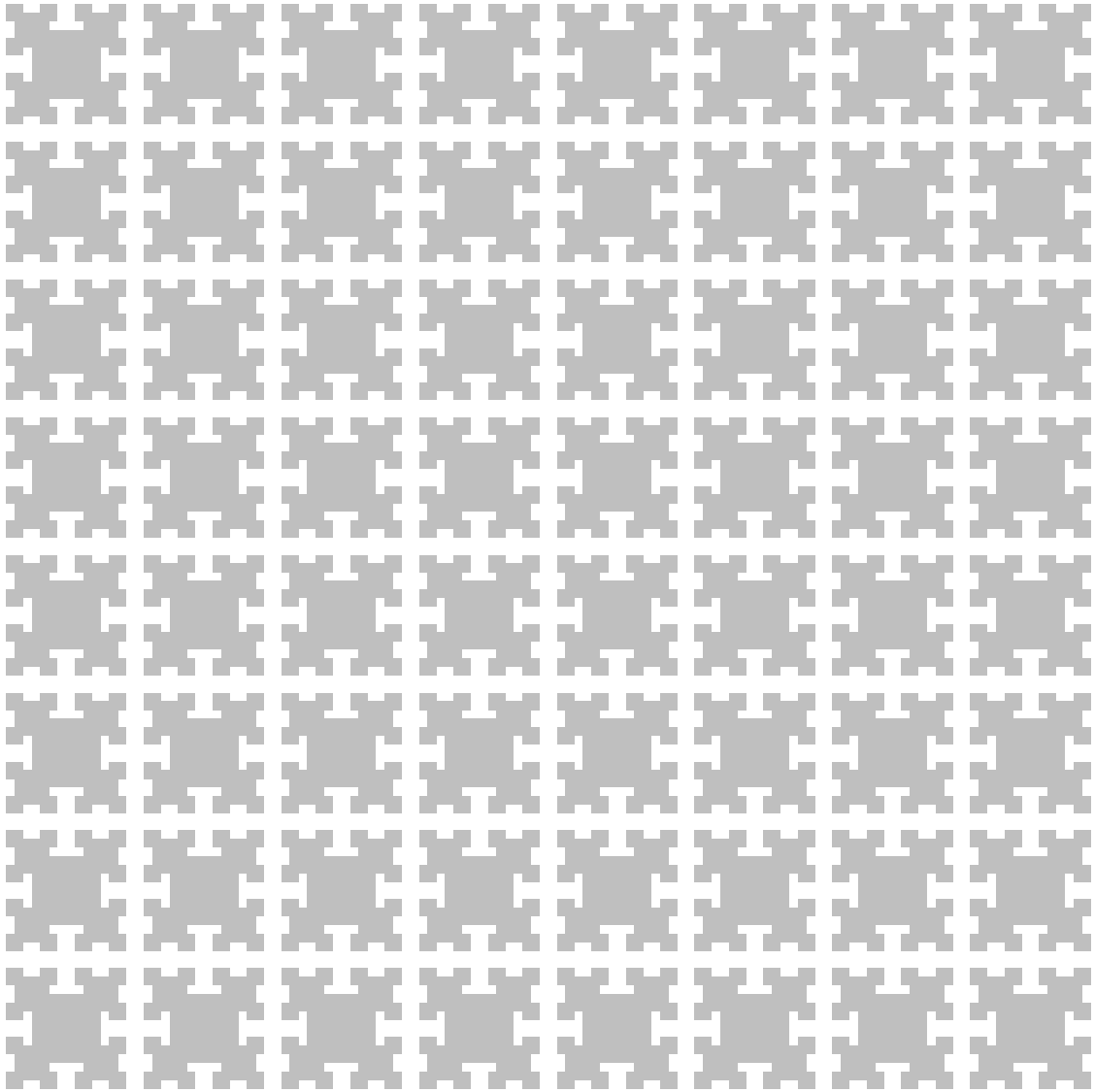
Ukázka rekurze graficky

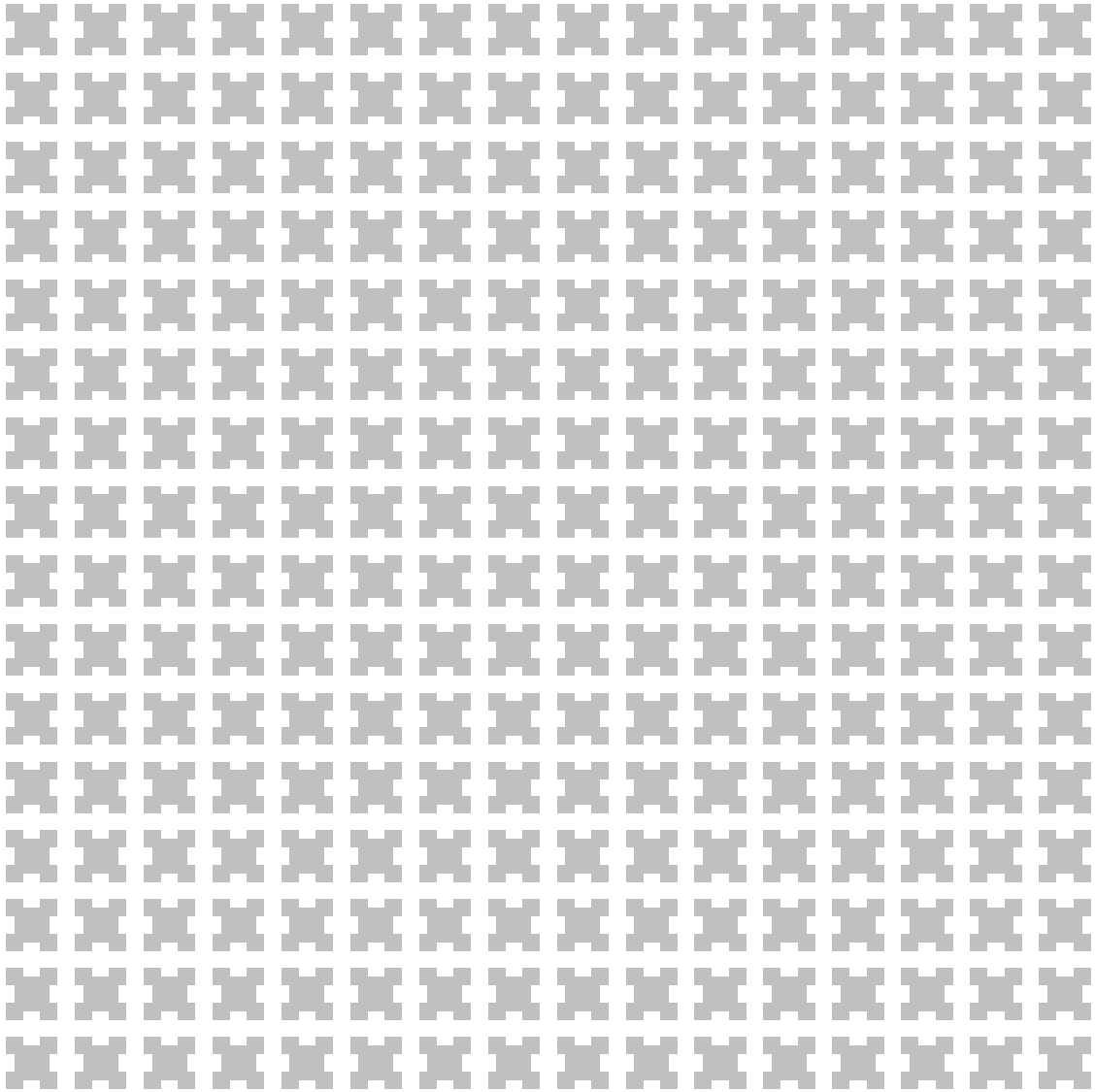
Ukázka rekurze graficky

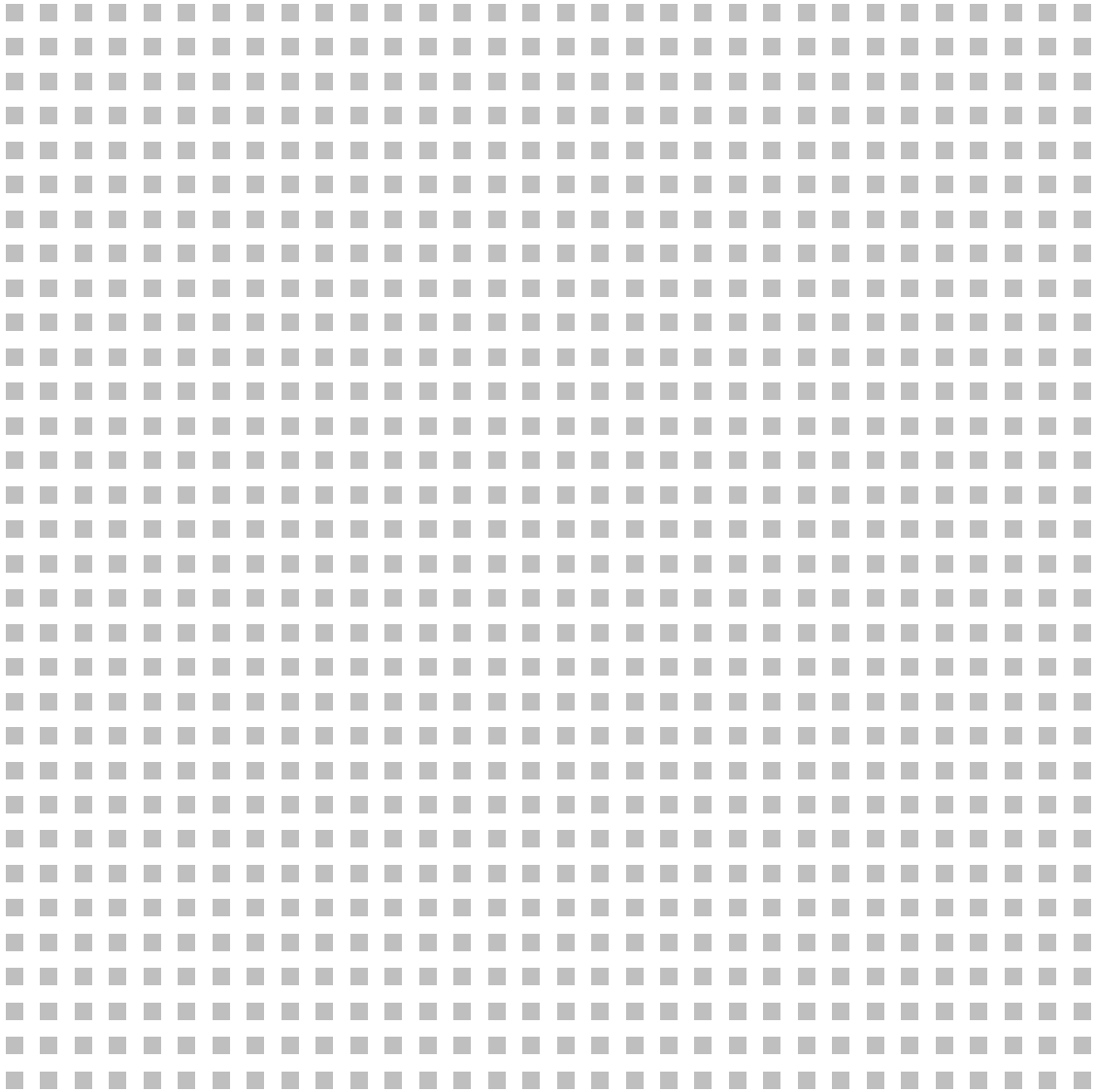
Ukázka rekurze graficky

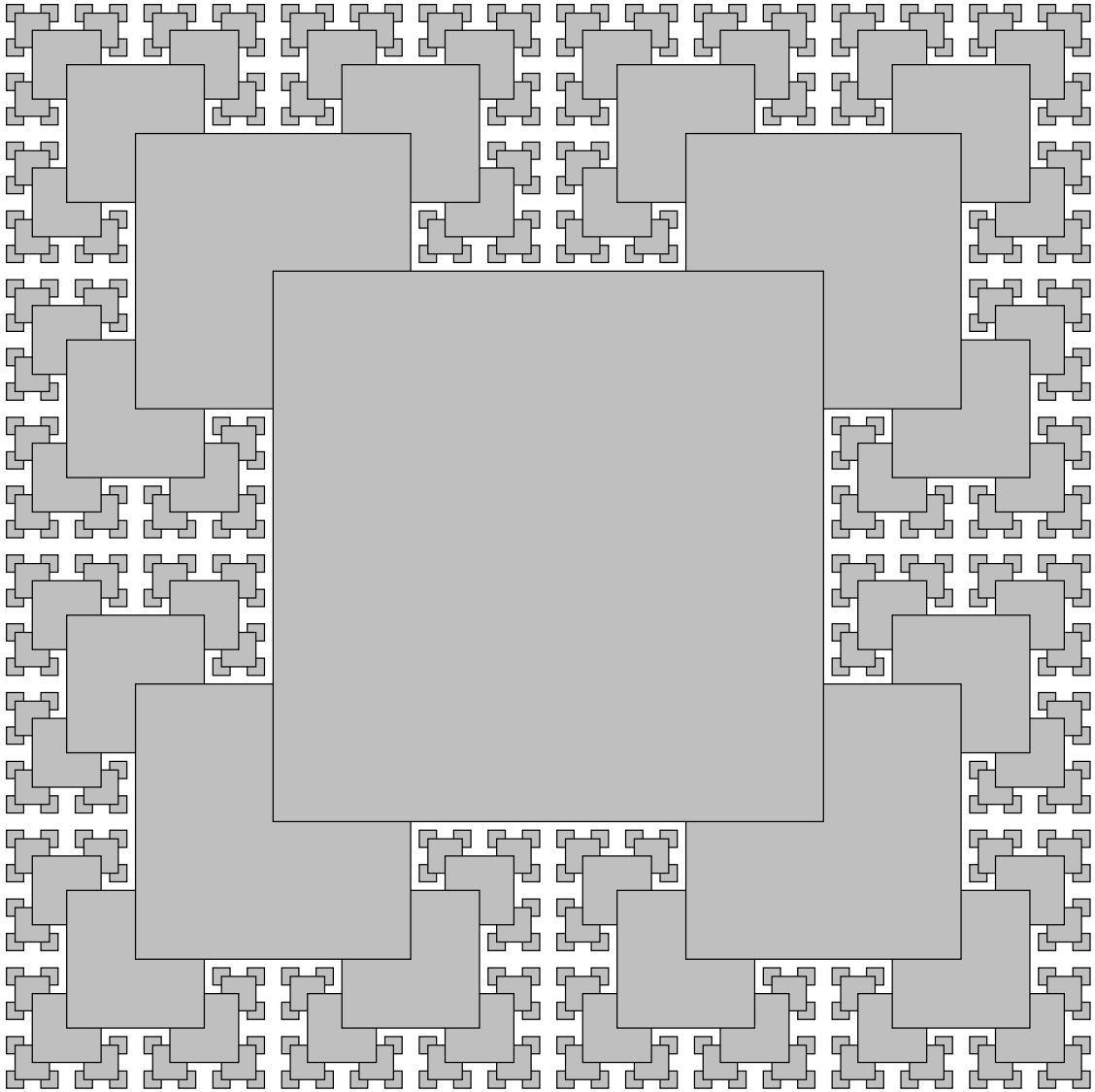
Ukázka rekurze graficky

Ukázka rekurze graficky

Ukázka rekurze graficky

Funkce vykreslující ukázkový fraktál

```
1 void Draw(const int Level, const double CenterX, const double CenterY,
      const double A)
2 {
3    if (Level > MaxLevel)
4       return;
5    double A2 = A / 2;
6    Draw(Level + 1, CenterX - A2, CenterY - A2, A2);
7    Draw(Level + 1, CenterX + A2, CenterY - A2, A2);
8    Draw(Level + 1, CenterX + A2, CenterY + A2, A2);
9    Draw(Level + 1, CenterX - A2, CenterY + A2, A2);
10   DrawSquare(CenterX - A2, CenterY - A2, A);
11 }
```

Ukázka volání

```
Draw(0, 0, 0, 50);
```

Některé pojmy

- přímá rekurze – funkce volá sama sebe.
- nepřímá rekurze – funkce **A** volá funkci **B** a ta opět volá funkce **A**.
- ukončovací podmínka – jistá část řešení problému je atomická, řešení je známo např. z definice problému.

Faktoriál

Princip rekurze si ukážeme na výpočtu faktoriálu čísla n. Funkce faktoriál je definována jako

$$n! = \begin{cases} 1 & pro\ n = 0 \\ n * (n-1)! & pro\ n \geq 1 \end{cases}$$

Pokud funkci faktoriál místo $n!$ označíme jako $f(n)$ můžeme faktoriál zapsat jako

$$f(n) = \begin{cases} 1 & pro\ n = 0 \\ n * f(n-1) & pro\ n \geq 1 \end{cases}$$

Což vede ke známému vyjádření

$$n! = n*(n-1)! = n*(n-1)(n-2)! = \cdots = n*(n-1)*(n-2)*\cdots*1*0!$$

Výpočet hodnot funkce faktoriál

Vstupní hodnota	Výpočet hodnoty	Hodnota faktoriálu
0	podle definice	1
1	$1 * 1$	1
2	$2 * 1$	2
3	$3 * 2$	6
4	$4 * 6$	24
5	$5 * 24$	120
6	$6 * 120$	720
7	$7 * 720$	5 040
8	$8 * 5\,040$	40 320
9	$9 * 40\,320$	362 880
10	$10 * 362\,880$	3 628 800

Faktoriál – ukázka kódu

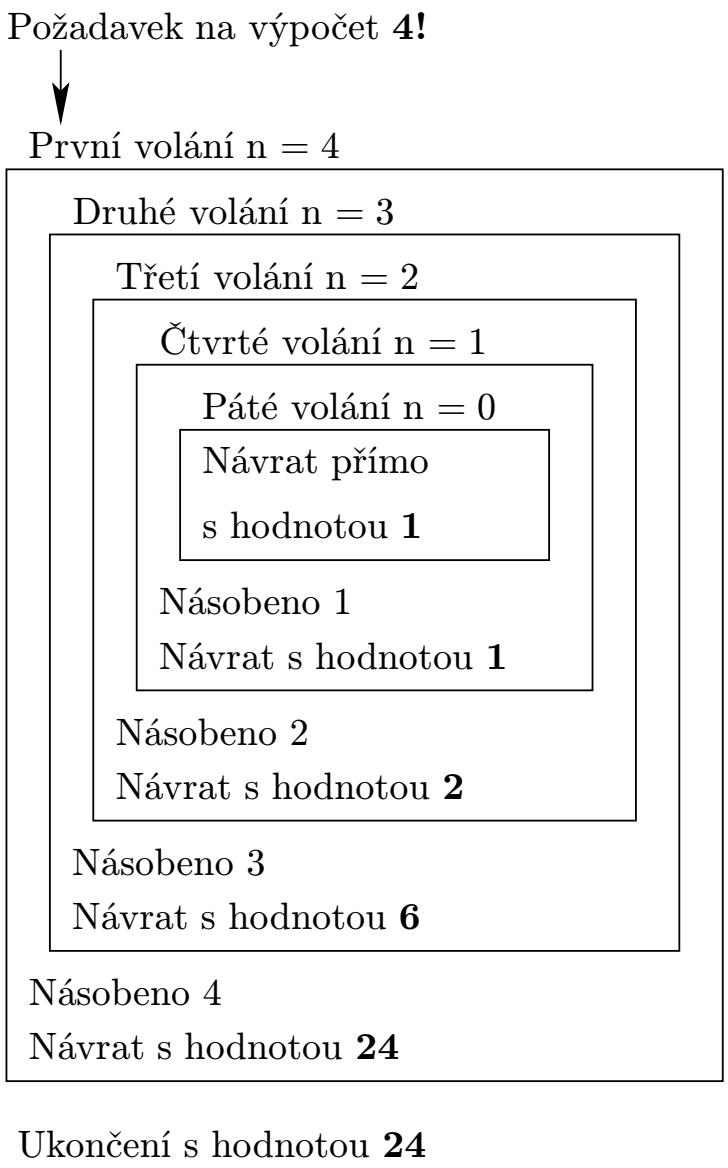
```
1 int factorial(const int n)
2 {
3    if(n == 0)
4       return 1;
5    return n * factorial(n - 1);
6 }
```

Faktoriál – výpočet

Co se děje při rekurzívním výpočtu? Jak je zajištěno, aby se uchovaly všechny hodnoty proměnných v okamžiku rekurentního volání dílčí úlohy a při jejím ukončení, tj.návratu z poslední rekurentní funkce či procedury byly předány správné hodnoty?

- jednotlivé úlohy seřadíme do řady, aktuální úloha je na konci
- v okamžiku dokončení výpočtu, je výsledek předán volající metodě, ruší se lokální proměnné
- je to **zásobník**, LIFO
- každým rekurzivním voláním metody vzniká nová množina všech parametrů a lokálních proměnných
- mají sice stejné identifikátory jako při prvním volání, ale jejich hodnoty jsou jiné

Faktoriál – schéma rekurze

Fibonacciho posloupnost

aneb *Kolik potomků – párů králíků bude mít po roce jeden původní králičí pár?*

1. Na pole vypustíme pár králíků.
2. Králíci dospívají po jednom měsíci, březost trvá jeden měsíc. To znamená, že po dvou měsících samice vyprodukuje nový pár králíků.
3. Králíci neumírají a nejsou nemocní.
4. Každý pár králíků vždy vyprodukuje jeden nový pár samec/samice.

Úloha byla poprvé publikována roku 1202 Leonardem Pisano (Leonardo Fibonacci) v knize *Liber Abacci*

Fibonacciho posloupnost

Řešení:

1. Po prvním měsíci bude na poli stále jeden pár králíků. Na poli je 1 pár.
2. Na konci druhého měsíce vznikne jeden nový pár králíků. Na poli jsou 2 páry.
3. Na konci třetího měsíce původní pár vyprodukuje nový pár, druhý pár dospívá. Na poli jsou 3 páry.
4. Na konci čtvrtého měsíce, původní pár vyprodukoval další pár, pár narozený před dvěma měsíci má svoje první potomstvo. Na poli je 5 párů.

Na konci n-tého měsíce je počet párů králíků roven počtu nových párů králíků (což je počet párů v měsíci n-2) plus počet párů žijících v minulém měsíci.

Fibonacciho posloupnost

Matematické vyjádření:

$$F(n) = \begin{cases} 0 & pro\ n = 0 \\ 1 & pro\ n = 1 \\ F(n-1) + F(n-2) & pro\ n > 1 \end{cases}$$

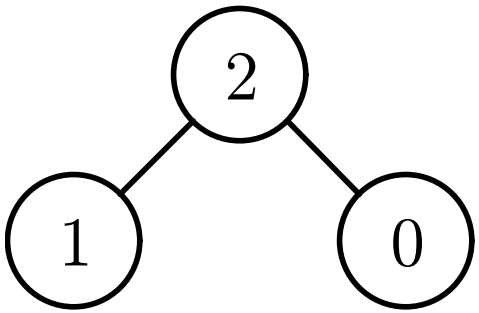
$$0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144, 233, \ldots$$

$$F_0 = 0,\ F_1 = 1,\ F_2 = 1,\ F_3 = 2,\ F_4 = 3,\ F_5 = 5,\ F_6 = 8,\ F_7 = 13,\ \ldots$$

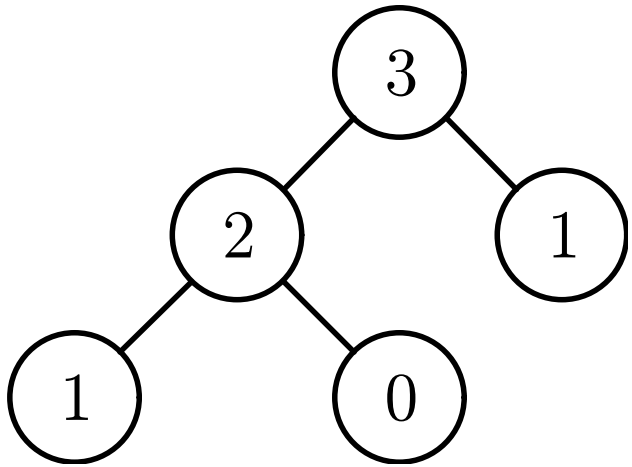
Fibonacciho posloupnost – ukázka kódu

```
1 int F(const int n)
2 {
3    if (n == 0)
4       return 0;
5    if (n == 1)
6       return 1;
7    return F(n - 1) + F(n - 2);
8 }
```

Fibonacciho posloupnost – ukázka výpočtu

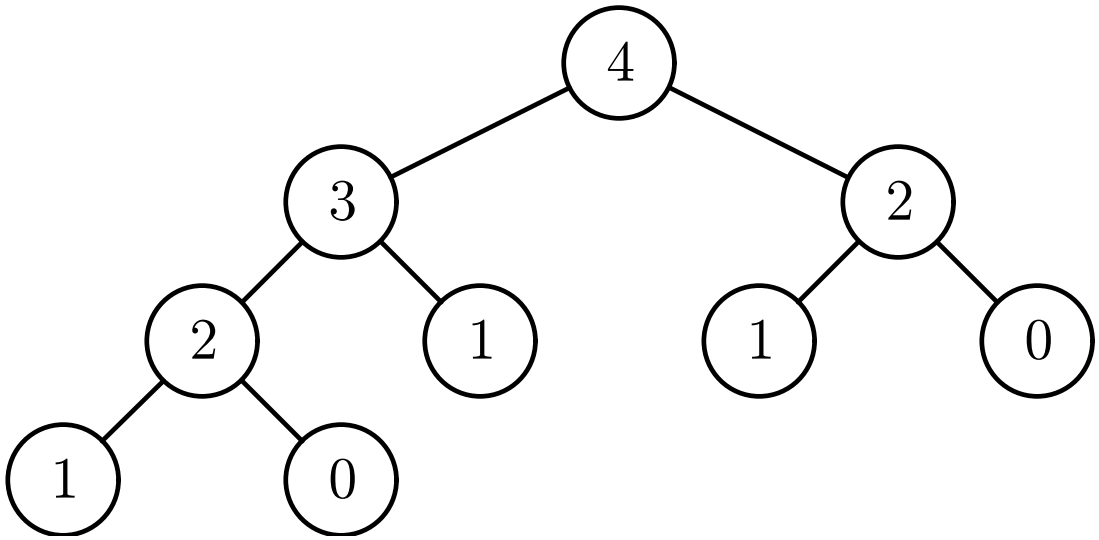

$n = 2$

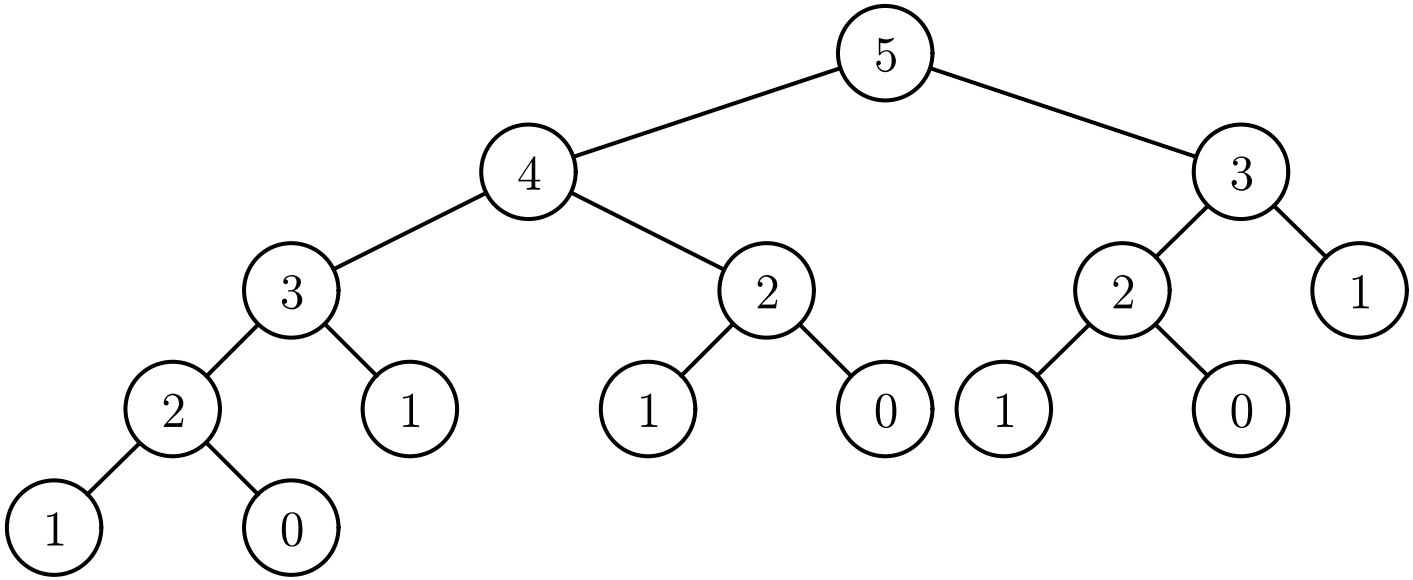

$n = 3$

Fibonacciho posloupnost – ukázka výpočtu

$n = 4$

Fibonacciho posloupnost – ukázka výpočtu

$n = 5$

Vyhledání maxima hodnot v poli iterativně

```
1 int maximumIter(int[] a, const int N)
2 {
3    int max = a[0];
4    for(int i = 0; i < N; i++)
5    {
6       if (a[i] > max)
7          max = a[i];
8    }
9    return max;
10 }
```

Vyhledání maxima hodnot v poli rekurzivně

```
1 int maxRecursive(int[] a, const int left, const int right)
2 {
3    if (left == right)
4       return a[left];
5    int m = (left + right) / 2;
6    int lm = maxRecursive(a, left, m);
7    int rm = maxRecursive(a, m+1, right);
8    return lm > rm ? lm : rm;
9 }
```

Rekurze – shrnutí

- užitečná technika jak psát programy,
- založena na rozdělení problému na menší podproblémy,
- z vyřešených dílčích částí skládá celek,
- spíše deklarujeme co chceme řešit, než jak to máme řešit,
- používána pro vyhledávání řešení.

Děkuji za pozornost